

TRAIAN MOLDOVAN

MĂȘTILE SUFERINȚEI
POEME TERAPEUTICE

UArtPress / Presa Universitară Clujeană

TRAIAN MOLDOVAN

2026 TÂRGU MUREȘ

MĂȘTILE SUFERINȚEI
POEME TERAPEUTICE

UArtPress / Presa Universitară Clujeană

Volum finanțat în cadrul proiectului FSS, „ARTbridge Intercultural – cultivarea toleranței, a respectului pentru diversitate și combaterea consumului de droguri”, derulat la Universitatea de Arte din Târgu Mureș în anul 2024.

Tehnoredactare, copertă și concepție grafică:
Gabriel-S. Crișan

(ediție online pdf)
ISBN: 978-630-6713-05-9
ISBN: 978-606-37-2982-9

© Traian Moldovan
© Editura UArtPress
© Presa Universitară Clujeană

Universitatea de Arte din Târgu Mureș
Editura UArtPress
Director: Traian Penciu
str. Köteles Sámuel nr. 6
540057 Târgu Mureș, România
Tel./fax: (+40)-265-266.281
E-mail: editura@uartpress.ro
www.uartpress.ro

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-744.687.884
E-mail: editura@ubbcluj.ro
www.editura.ubbcluj.ro

Orice reproducere, totală sau parțială a acestei lucrări, precum și închirierea ei fără acordul scris al editorului, sunt strict interzise și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor

Despre autor

Licențiat în domeniul Psihologie și Psihopedagogie specială, cu masterat în Psihologie clinică și tehnici de intervenție prin consiliere și psihoterapie și doctorat în domeniul Psihologie la Universitatea din București. În prezent este doctorand în domeniul Artele spectacolului la Universitatea de Arte din Târgu Mureș.

Din anul 2000 activează în mediul universitar, fiind în prezent cadru didactic titular la Universitatea de Arte din Târgu Mureș și cadru didactic asociat la Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, precum și la Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș.

Este membru al Colegiului Psihologilor din România, președinte al Asociației Științifice „Equilibrium” și membru al Asociației Psihologilor Americani. Este psiholog specializat în consiliere educațională, psihopedagogie specială și în domeniul adicțiilor.

În cadrul Universității de Arte din Târgu Mureș coordonează Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră și este, de asemenea, membru al Senatului universității și al Comisiei de Asigurare a Calității Educaționale. De-a lungul activității sale a coordonat și a participat ca membru în numeroase proiecte de dezvoltare instituțională și de cercetare.

Activitatea artistică include șase expoziții personale de fotografie și participări cu lucrări la numeroase expoziții colective. Este membru al Fotoclubului „Marx József” din Târgu Mureș.

Cuprins

08 **PREFAȚĂ**

14 **CUVÂNT ÎNAINTE**

20 **ARHITECTURA IDENTITĂȚII**

- 23 / Noun
- 24 / Minciuna cu aromă de adevăr
- 27 / Țipătul din spatele tăcerii
- 28 / Obiectul de fetiș
- 31 / Cetatea de fum
- 32 / Ecoul unei amintiri
- 35 / Moștenirea unei absențe
- 36 / Tragedia fluturelui
- 39 / Promisiunea frântă
- 40 / Zborul chimic
- 43 / Sălașul întunecat
- 44 / Lupul dorinței
- 47 / Numele nerostit
- 48 / Cușca perfectă
- 50 / Tirania opțiunilor
- 52 / Conștiința digitală
- 54 / Somnul arhetipal

ANATOMIA SCHIMBĂRII

- 59 / Altare de scrum
- 60 / Aripi de fum
- 62 / Trădarea timpului
- 64 / Extazul murdar
- 67 / Inima epileptică
- 68 / Între cathexis și catharsis
- 71 / Atlasul de carne
- 72 / Jocul fără sfârșit
- 75 / Euri fracturate
- 76 / Scări în mocirlă
- 79 / Chemarea din adânc
- 80 / Simetria frântă
- 83 / Umbra maestrului
- 85 / Oglinda din abis
- 86 / Colivia de sticlă
- 88 / Chipul ciobit
- 90 / Imperativul luminii
- 93 / Numărătoarea pierdută
- 94 / Haosul Primordial
- 97 / Trenul spre Iad
- 98 / Frigul din oase

LITURGHIA VINDECĂRII

- 103 / Suspinul efemer
- 104 / Ecuația vieții
- 107 / Poarta sacră
- 108 / Cioburi de fulger
- 111 / Geometria emoției
- 112 / Plânsul rătăcit
- 115 / Setea otrăvită
- 116 / Tenebre mântuite
- 119 / Dăruirea întru ființă
- 120 / Visul lucid
- 123 / Treptele luminii
- 124 / Balanța durerii
- 127 / Scânteia fragilă

CUPRINS

PREFAȚĂ

Sorin Crișan

Dramaturgia suferinței și etica vindecării.
Între traumă, confesiune și liturghie

Plăcerea estetică pe care, de regulă, o poate oferi poezia se aseamănă unei plimbări prin grădinile metaforei. Însă, atunci când lectura este însoțită de o neliniște sacră, se deschide spațiul unor existențe traversate de suferință. Prin volumul său de versuri, Traian Moldovan nu caută să-și seducă cititorul din perspectiva unei sensibilități literare, ci să-l ia drept confesor; poemele nu sunt scrise pentru a surprinde, ci pentru a însoți; ele nu vizează închiderea sensului în formule poetice elegante, ci o reînnoire – prudentă și temătoare – în teritorii ale rătăcirii și ale traversării. Pentru autor, poezia nu reclamă un simplu exercițiu al sensibilității, ci un mod de a scoate la lumină – și de a înfrunța – ceea ce se ascunde sub faldurile discursului social: trauma, rușinea, fragilitatea, adicția, vinovăția, solitudinea, absența iubirii, abisul ființei. Scena care se deschide în fața cititorului nu este populată de „recuzita” idealurilor sau de gânduri abstracte, ci de lupta acerbă de a respira în orizontul limitelor existenței și de confruntarea directă cu ființa rănită. Iar tensiunea la care suntem invitați să fim martori, nu presupune un joc al imaginației, ci întâlnirea nemijlocită cu realul durerii și al căderii în adâncul înțelegerii de sine. Harta lăuntrică a celor care se exprimă scoate la lumină teritorii devastate, în care doar speranța – prin instrumentul ei de elecție: adevărul – ne îndepărtează de degradarea ultimă, de pierderea demnității și de delir.

Dar poemele – prin monologuri ale unor personaje ce sunt, în același timp, euri lirice și figuri ale suferinței – resping orice perspectivă moralizatoare, afirmând mai degrabă o etică a recuperării: recuperarea ființei predispusă rătăcirii sensului lumii și protejării fragilității. Acesta este motivul pentru care volumul semnat de Traian Moldovan se situează la intersecția dintre literatură și actul terapeutic, dintre mărturisire și ritual, dintre autonomia esteticului și incursiunile conștiinței. Autorul își subintitulează volumul „poeme terapeutice”, în măsura în care aceste texte, explorând universul interior, caută să ne orienteze prin meandrele suferinței. Prin structurarea inteligibilă a angoasei, sugerează versurile acestui volum, depășim starea de pură contemplare a durerii, condiționând-o de o transformare radicală: printr-un limbaj încărcat de intensitate și de putere revelatoare, tenebrele nu sunt negate, ci convertite în condiție de sens: „Dar lumina, / când nu-și poartă umbră, / devine alt întuneric, / iar ordinea... / clădită-n grabă / peste răni care tac / este haos moral / ce poartă mască de lege” (*Somnul arhetipal*). Printr-un demers chirurgical, poezia taie, deschide și sângerează, încercând, în același timp, să vindece: „Și mântuirea... / este curajul clipei / ce privește senină / în abisul din noi / și-i spune creaturii / direct, fără frică... / «Te văd, rămâi în noapte, dormi»” (*ibidem*). Adevărul asupra căruia autorul insistă este cel al recuperării ființei, grație unei lumini care rămâne neatinsă chiar și în cele mai adânci tenebre.

Masca și simulacrul

Cheia interpretativă esențială a volumului se regăsește în titlu: ca formă de identitate, suferința devine o mască paradoxală, care, în același timp, ascunde și revelează, acoperă și sufocă, adăpostește în căușul unor roluri sociale, dar și îneacă într-o disperare fără nume. Pe de altă parte, masca purtată prea des capătă conturul unei închisori, întrucât adevărul se transformă în simulacru, iar distanța dintre bine și rău devine aproape imperceptibilă. Celălalt devine un „altul” fracturat, un mănunchi de răni și iluzii ce nu fac altceva decât să prelungească agonia: „M-am agățat de cuvinte, / de chipuri, de oglinzi / ce-mi repetau forma / fără să-mi spună cine sunt. / Fiecare atașament / este confesiune scrisă-n carne / și totuși tăcută. / Am devenit ceea ce iubisem: / oglindă spartă / în care-mi văd rușinea, / scară înfiptă într-un zid absurd, / cu urcarea ce pornește din plafon / și coborârea din podea” (*Între cathexis și catharsis*). Dependența trimite, în ultimă instanță, către ruptura originară, cea dintre copil și mamă, dintre individ și sens. Iar ca liturghie „pe dos”, ca într-un carnaval al suferinței, ea apare ca un har profanat, o frenezie toxică în miezul căreia vindecarea este doar mimată: „Am încercat să mă las, / de mii de ori, am jurat că o fac. / Dar revin mereu, / în brațele chimice ale uitării. / Este singurul loc / unde nu doare nimic, / unde nu mai exist, / nu mai sunt eu” (*Trenul spre iad*). Masca, devenită o condiție a supraviețuirii sociale, ne introduce într-o lume în care suferința se instituie ca normalitate. Iar aceasta – ne sugerează autorul prin structuri poetice de un rafinament aparte, în *Minciuna cu aromă de adevăr*, *Somnul arhetipal* sau *Setea otrăvită* – se revarsă într-un spațiu al antropocenului moral, al identităților disoluate, al post-adevărului, al conștiințelor risipite într-o rețea de simulacre: „În adâncul acestei lumi surogat, / arhetipurile încă respiră. / Bătrânul Înțelept doarme în mine, / lubitul rătăcește prin cabluri de lumină, / iar Umbra are cont propriu. / Îmi răspunde cu inimioare și sarcasm / și împreună formăm un brand respirabil, / fără trecut sau viitor și fără carne” (*Tirania opțiunilor*).

Căderea ca început

Or, ceea ce conferă volumului profunzime nu este detectarea traumelor (de care, rațional, fiecare dintre noi este conștient), ci modul în care masca este înțeleasă ca etapă necesară a procesului de salvagardare a ființei. Pentru a suporta realitatea, suferința – devenită poartă către adevăr – impune un travaliu al asimilării de sine, până în clipa în care, printr-un act de curaj, masca este spartă, iar omul își afirmă și își asumă condiția de ființă vulnerabilă, integrându-și propriile umbre. Chipul adevărat al omului apare astfel ca unul rănit și nu idealizat, încărcat de frici, vinovăție și rușine, tocmai de aceea, neprefăcut. Vindecarea nu începe prin uitare, ci prin recunoaștere, nu prin triumf, ci prin tăria de a *locui în cădere*. Dând sens suferinței, ființa umană se poate întoarce la valorile fundamentale, la iubire, la compasiune, la adevăr și la smerenie. Fiecare poem desprinde un colț de iluzie, până în clipa în care ființa se află dezvelită în fața oglinzii conștiinței. Însă această lipsire de vâl nu reprezintă finalul, ci începutul renașterii, al ridicării, fără a nega rănile și fără a ascunde adevărul.

Organizarea tripartită a volumului *Măștile suferinței* are o funcție hermeneutică. Cele trei secțiuni – *Arhitectura identității*, *Anatomia schimbării* și *Liturghia vindecării* – depășesc stadiul grupării tematice, dovedindu-se a fi etape ale unui parcurs inițiativ, cu valoare sacrală și dramaturgică, pregătind astfel ființa umană pentru un proces de analiză a destrămării și de reîntregire a sinelui. Din acest motiv, putem spune că poemele semnate de Traian Moldovan pot fi citite ca o trilogie a devenirii: de la fragilitatea sinelui la prăbușirea în dependență și de aici la reîntoarcerea smerită la sensul vieții, ca în aceste versuri: „Din cenușă / am zidit temple, / din lacrimi, izvoare, / din căderi, începuturi” (*Lupul dorinței*). (...)

CUVÂNT ÎNAINTE

*Doamne!
Aș vrea să te chem
din înalt,
dar te strig...
locuiesc într-o rană*

Ideea realizării volumului de poeme a apărut relativ recent, în anul 2024, ca rezultat al experiențelor acumulate de-a lungul mai multor ani în cadrul unor proiecte concepute ca instrumente de intervenție și schimbare socială. Aceste inițiative au vizat probleme de interes major, cu precădere pentru tineri, dar și pentru societate în ansamblu, fiind animate de interesul pentru formarea și consolidarea unor comunități mai sigure, mai echilibrate și mai solidare.

Cea mai recentă inițiativă de acest tip a fost proiectul „ARTbridge Intercultural – cultivarea toleranței, a respectului pentru diversitate și combaterea consumului de droguri”, desfășurat în anul 2024 la Universitatea de Arte din Târgu Mureș, cu finanțare din partea Ministerului Educației din România, prin Fondul pentru Situații Speciale. În cadrul acestui proiect a fost realizat spectacolul de teatru „NOUN”, conceput ca un demers artistic situat la intersecția dintre rațiune și afect, reprezentând o fereastră deschisă către introspecție. Spectacolul a fost structurat sub forma unei pledoarii pentru discernământ, a reprezentat o invitație pentru conștientizarea propriilor alegeri și a modului în care acestea modelează destine. Au fost prezentate unele alegeri greșite, conflictul dintre datoria morală și atracția iluzorie a plăcerilor de moment.

„NOUN” a propus o cartografiere simbolică a suferinței, dar și a proceselor de regăsire. Acesta a fost configurat ca un spațiu de reflecție asupra valorilor, conceput ca un posibil model de orientare, prin care pot fi explorate zonele de echilibru dintre libertatea individuală și responsabilitatea socială. În ansamblu, spectacolul a reprezentat un demers artistic cu pronunțate valențe forma-

tive și terapeutice, evidențiind atât fragilitatea condiției umane, cât și potențialul său de reconstrucție și reziliență. Personajele au fost interpretate de studenți și absolvenți ai Universității de Arte din Târgu Mureș. Pregătirea acestora a fost asigurată de Gigi Căciuleanu, celebru dansator, coregraf și profesor recunoscut pe plan național și internațional, și de Monica Ristea, actriță la Teatrul Național din Târgu Mureș și cadru didactic la Universitatea de Arte din Târgu Mureș.

Pentru studenți au fost organizate sesiuni de consiliere și dezbateri privind rolul artei în combaterea discriminării, fiind formulate direcții de acțiune pentru eliminarea stereotipurilor de gen, promovarea diversității culturale, stimularea dialogului intercultural și prevenirea consumului de droguri. Activitățile au fost coordonate de autorul volumului, împreună cu domnul prof. univ. dr. habil. Sorin Crișan. În cadrul proiectului a fost realizată și o serie de fotografii menite să evidențieze intensitatea trăirilor emoționale ale personajelor, prezentate la vernisajul expoziției „Măștile suferinței”, titlu preluat ulterior de volumul de poeme.

Fotografiile au fost realizate printr-o tehnică originală, denumită Fotografie Dinamică de Convergență, concepută ca un demers fotografic cu valențe exploratorii și suprarealiste. Prin controlul mișcărilor camerei și ale modelelor, prelungirea timpului de expunere și utilizarea unei scheme de iluminare adecvate, devine posibilă surprinderea, în același cadru, a unor succesiuni de stări emoționale și a unor elemente tranzitorii situate între acestea. În volum, fiecare poem este însoțit de o fotografie menită să susțină vizual travaliul emoțional evocat de text.

O parte dintre poeme și imagini derivă direct din experiențele acumulate în cadrul proiectului, iar cealaltă parte reflectă experiența autorului dobândită în activitatea cu persoane afectate de adicții. Modelele din fotografii sunt studenți și/sau absolvenți ai Universității de Arte din Târgu Mureș, precum și alți artiști din afara universității. Personajele din poeme sunt fictive, iar volumul nu

include relatări sau detalii provenite din activitatea clinică ori din interacțiunile directe cu persoane afectate de adicții.

Fiecare mărturie poetică reprezintă o fereastră spre un univers interior frânt, dar profund uman, unde durerea poartă amprenta spitalului și a singurătății. Unele dintre aceste personaje sunt pierdute în iluzii, altele în uitare, și toate așteaptă aceeași clipă: clipa în care nu mai doare să fii om. Trăirile asociate adicțiilor sunt transfigurate poetic în amprentele unei istorii traumatice, devenind repere ale unei identități fracturate. Fiecare confesiune se aseamănă cu un gest de supraviețuire, iar fiecare amintire se transformă într-un strigăt de ajutor. Prin aceste poeme am dorit să modelez suferința într-o formă suportabilă și să ofer direcții sau sensuri terapeutice. De asemenea, doresc să-mi aplec fruntea în fața victimelor drogurilor, *mea culpa pro silentio*, fiindcă am fost contemporan cu suferința unora dintre ei și nu am făcut suficient de mult pentru a le schimba destinul.

Pentru cei care citesc, aceste texte sunt un îndemn la schimbare. Este nevoie să învățăm să-i tratăm cu bunăvoință pe cei rătăciți și să-i ascultăm cu răbdare, fără a-i judeca. Ei sunt victimele unui sistem care nu a știut să-i protejeze, iar noi, toți ceilalți, am devenit complicii prin pasivitate. În cele din urmă, ce vină au niște copii sau tineri pentru faptul că au fost seduși de mirajul unui surrogat de sens, într-o lume care a uitat să-i privească cu iubire?

Volumul este structurat sub forma unei trilogii: *Arhitectura identității*, *Anatomia schimbării* și *Liturghia vindecării*. Am imaginat *Arhitectura identității* ca o explorare a tensiunilor dintre fluiditatea sinelui postmodern și aspirația acestuia spre coerență morală și am propus o reconciliere între libertate, responsabilitate și sens. Motivația principală a venit din faptul că, de multe ori, în lumina ambiguă a prezentului, identitatea nu mai poate fi descrisă ca un continent solid, ci sub forma unor succesiuni de maluri care se ridică și se scufundă odată cu valurile conștiinței. Așadar,

există tot mai puține repere fixe, acestea fiind înlocuite de direcții provizorii, proiecții ale unei lumi aflate într-o continuă transformare valorică. Ceea ce odinioară era considerat certitudine s-a transformat astăzi într-un joc al nuanțelor, în care ego-ul și proiecția lui fuzionează, granițele dintre ele dispar și noua realitate încearcă să devină corectă din punct de vedere politic.

Poemele respiră în acest spațiu al fragilității, încercând să reconcilieze anumite forțe care presează aparatul psihic, fără a pretinde o reconstrucție dogmatică. Intenția a fost să se ofere persoanelor dependente repere pentru orientarea în spațiul intrapsihic și să creeze premisele unei împăcări cu propriul sine, fără nevoia de a-l domina. Prin acest demers am propus o hartă a conștiinței. Ea unește rigoarea moștenirilor arhetipale cu respirația lăuntrică a liberului arbitru, aflat sub imperativul prezentului și încearcă armonizarea acestor forțe. Astfel, identitatea și post-identitatea nu mai sunt în contradicție, ci devin oglinzi care se caută una pe cealaltă, până când una dintre ele renunță să mai reflecte și devine transparentă. În acel moment, persoana nu mai are nevoie să caute argumente pentru definirea propriei identități, ci o trăiește nemijlocit și obține echilibrul dintre a fi și a deveni. Am prezentat această dinamică a transformărilor, sub forma unei ecologii a spiritului, un mod de a interacționa cu ceilalți fără a subjuga, de a accepta dialogul fără nevoia de a impune opinii personale, de a trăi fără a distruge echilibrul fragil dintre lumină și umbra ei. Astfel, umanul nu se mai definește prin dominație, ci prin relație. Poemele sunt descărcări simbolice aflate la confluența dintre sens și post-sens, la limita dintre obiectiv și subiectiv, rațional și emoțional. Ele nu oferă răspunsuri, ci furnizează căi de orientare în haos, hărți modelate pentru cei care învață să respire din nou în fragilitate. Tocmai această încercare de a respira în fragilitate deschide uneori calea spre rătăcire. (...)

Arhitectura identității

Vino mai aproape
să-ți arăt
că lumina se naște în noi
când încetăm
să mai fugim de frică.

Ai fost modelat
să te conformezi,
să fii acceptat și apoi ales.
Dar inima
nu crește din urale,
ci din curajul de a bate tăcut,
fără aplauze.

Iubirea nu e dar primit,
este ființă vie,
durerea tăcută a sufletului
care învață să ofere
fără să mai ceară.

Umbra ta
nu cere alungare,
ci loc să crească.
Când masca se sparge
și rămâne chipul adevărat,
începe viața.

Libertatea
vine din asumare,
nu din renunțare.
Din a fi prezent
în mulțimi care nu te văd,
dar fără să dispari
sau să domini.

Acum stai, respiră adânc.
Aici, în agonia sensului,
se deschide drumul spre tine.

Sub pielea istoriei,
în abisul instinctelor,
cenușa eternă tresare
la fiecare uitare.
Bestia blondă
și demonul roșu
încă suspină în visul colectiv,
iar supereroul...
își caută premiul răătăcit
în falimentul propriului mit.

Oceanul valoric
sculptat de obsesii și groază,
înalță prin valuri spumoase
blazoane de slavă
pe insula cu maluri corupte.
Regii minciunii tronează
peste hoarda eternă
de arhetipuri spurcate.
Aici au zidit colivia de aur,
ținând în sclavie blânda lumină
și plânsul destinelor frânte.

Sunt zeități răătăcite.
Corciturile sterile
dintre blesteme și revelații,
înveșmântate profetic,
în costumul păcii.
Printre dinții de zgură
scuipă oțel topit,
amăgesc destinul
cu șoapte tandre,
dar latră și mușcă istoria,
cu dispreț.

Din abisul străvechi,
uneori se ridică
ceața dulce-amară,
iar gloata o cântă drept imn solemn.
Și cântul înalță, din vise ratate,
eroi renăscuți
din cenușa damnării
cu fruntea plină de semne.
Încolăcită în transă,
hoarda de umbre se lasă purtată,
sedusă de pofta luminii.

Dar lumina,
când nu-și poartă umbra,
devine alt întuneric,
iar ordinea...
clădită-n grabă,
peste răni care tac
este haos moral
ce poartă mască de lege.

Să nu uităm,
spune tăcerea,
că demonii sunt îngeri căzuți
și-n orice revoltă
se află copii
ce și-au frânt glasul,
sperând că liniștea este iubire.

Să turnăm în noapte
picături de sens,
așa cum preoți din vechime
turnau ulei peste ape,
ca marea să nu clocotească.
Căci umbrele...
nu pleacă,
sunt aici și dorm,
dar se trezesc,
când slava se-nalță
cu ochii închiși.

Ordinea e sabie,
nu cântec
și pacea... o rană bine cusută.
Să nu lăsăm lumina
să adoarmă,
nici bezna să ne-nghită glasul.
Căci în final, omul e vama
dintre instinct și revelație,
ură și rugăciune,
fiară și Dumnezeu.

Și mântuirea...
este curajul clipei
ce privește senină
în abisul din noi
și-i spune creaturii
direct, fără frică...
„Te văd, rămâi în noapte,
dormi”.

SOMNUL ARHETIPAL

Anatomia schimbării

Intră și rămâi treaz.
Chemarea nu vine din afară,
ci din adâncul
care te-a strigat pe nume.

Eliberarea falsă,
lipsită de iubirea de sine
te duce înapoi în robie,
iar speranța neglijată
se stinge în abandon.

Nu judeca cu dispreț.
Lasă acceptarea
să vorbească înaintea ta.
Tăcerea smerită
are mai multă putere
decât țipătul care acuză.

Zidește-te cu răbdare.
Credința urcă,
treaptă cu treaptă
prin exercițiu, rugăciune
și prezență statornică.

Respiră în templul vindecării,
acolo cei căzuți se ridică,
iar cei rătăciți
sunt readuși în sine
fără să fie zdrobiți.

Smulge din foc
ce mai poate fi salvat,
dar fă-o cu grijă,
căci fiecare om
respiră jar și cenușă
în același timp.

Mergi mai departe.
În tine este forța
ce te păstrează întreg
și te poate așeza
în adevăr, cu speranță.

În colțul întunecat,
podeaua miroase a mucegai
și sânge uscat.
Acele zac lângă plicuri deschise,
iar praful alb se lipește
de buze flămânde.
Un tremur nervos
se strecoară prin piele,
răscolind vene
ce nu mai vor să cedeze.

EXTAZUL MURDAR

Sub lumina gălbuie a becului ars,
aud cum se scurge
uitarea-n seringă.
Rugina mă mușcă de mâini,
pielea cedează,
stomacul se strânge
gol și furios,
iar vocea din mine șoptește:
„încă una, doar una...”

Îmi strecor minciuna
printr-un ac subțire,
iar sângele, lent se topește
în promisiunea salvării.
Viața se-aprinde
în convulsii de foc,
iar pulsul nebun se zbate în tâmpile.
Apoi... soarta dansează
cu umbra damnării
cusută în carne.

Pe pereți, chipuri diforme
ce mă privesc fără pleoape
îmi cântă sfârșitul.
Trupul, carcasă spartă,
lipită de marmura rece
ar vrea să-și rescrie sensul.
Într-o tăcere ce urlă mai crunt decât vidul,
se vede întunericul...
a stors toată lumina din mine.

Și în acest extaz murdar,
eu nu mai exist,
nu am nume, nici trup.
A rămas un gol care cere din nou
și o moarte dulce...
mereu amânată.

Liturghia vindecării

Pășește cu grijă pe rănilor deschise,
suferința e poarta prin care intră lumina.
În tine există o parte din suflet
ce nu s-a vândut niciodată.

Ridică privirea din pulberi
și stai o clipă cu tine.
Acolo îngerii cântă
și pacea răsare din cenușa uitării.

Lasă frisonul să-și spună povestea,
viața își cere dreptul din nou
prin pași mici, respirabili
și clipe ce spun adevărul.

Din ruina dependenței,
ridică forme noi de curaj:
forța de a rămâne prezent,
de a simți durerea întreagă
și de-a alege totul din nimic.
Astfel, vei păși cu suferința
până la capăt
alături de Cel ce Este.

Doamne!
Aș vrea să te chem
din înalt,
dar te strig...
locuiesc într-o rană.
Destinul mă poartă-n abis
într-un gol fără margini,
unde măștile plâng fără ochi
și frica respiră sub carne.

Am crescut.
Mă simt întrebări
rătăcite în lume.
Casa-mi este ecou,
ușile, brațe deschise,
patul... o gară.
În mine se intră fără să bați
și se pleacă,
lăsând umbre să doarmă.

Am învățat
chimia damnării.
M-a botezat nimicul,
cu nume gol, părăsit.
Sângele poate să cânte
și moartea viață să prindă,
din vene ce curg în uitare
prin ace, pulberi și fum.

Trupul meu, Doamne
este argint aruncat
pe mese străine,
o pâine ruptă
fără pecetea crucii.
Un alfabet
în care scriu alții,
ce nu pot rosti despre ei.
Și totuși, sub piele,
arde ceva...
și nu cunoaște scrumul.

În nopțile frânte,
când blânda seringă
era ac de busolă
și-n gemete stinse,
zdrobite de vină
respirau bărbații,
cineva mă privea.
Lumina stătea lângă mine,
dar n-avea balanță
și nu cântărea.

„De ce fugi
când mă vezi?“,
rostește Lumina...
nu ca muștrare,
ci dezlegare.
Și vocea de frate
așează blând
semințe de taină
în noaptea minciunii.

Doamne,
m-am ridicat și respir.
În venele mele,
pline de iarnă,
se aprinde speranța.
Noroiul începe
crud să-nflorească
și ceața să curgă...
în curcubeu.

Doamne,
port urme adânci,
scrise pe piele
ca evanghelii.
Mai tresar la bocanci
și fug de oglinzi,
dar mă simt nume,
nu poftă, nici carne.
Ai plâns lângă mine,
cu scânteii mici de har
și-apoi le-ai sădit...
în sufletul meu.

BALANȚA DURERII

POSTFAȚĂ

Emil Verza

Între alienare și reconstrucție:
valențe terapeutice ale discursului poetic
contemporan

Lucrarea propune o abordare interdisciplinară asupra unei problematice contemporane majore, consumul de substanțe psihoactive, analizat din perspectiva impactului asupra dezvoltării identitare și psihologice, cu accent pe vulnerabilitatea specifică vârstei adolescente. În contextul amplificării fenomenului la nivel social, textul evidențiază riscurile asociate expunerii precoce la astfel de substanțe, subliniind consecințele asupra echilibrului emoțional, comportamentului adaptativ și proceselor de integrare socială.

Dintr-o perspectivă psihologică și educațională, Traian Moldovan argumentează că particularitățile neurodezvoltării în perioada copilăriei și adolescenței amplifică efectele negative ale consumului, întrucât mecanismele cognitive și emoționale implicate în autoreglare și luarea deciziilor nu sunt încă pe deplin consolidate. Această vulnerabilitate structurală favorizează apariția unor dificultăți afective și relaționale, precum și destabilizarea procesului de formare a identității personale, aspecte integrate în lucrare într-un discurs reflexiv orientat către conștientizare.

Originalitatea demersului constă în utilizarea poeziei terapeutice ca mediu de explorare și transmitere a mesajului. Prin intermediul limbajului simbolic și al imagisticii sugestive, textul depășește limitele unei prezentări teoretice convenționale, facilitând o implicare emoțională directă a cititorului. Această strategie permite internalizarea experienței descrise și transformă lectura într-un proces participativ, în care reflecția personală devine parte integrantă a receptării.

Structura trilogiei, *Arhitectura identității*, *Anatomia schimbării* și *Liturghia vindecării*, configurează un parcurs simbolic coerent, ce urmărește dinamica transformării interioare. Evoluția de la dezorientare și alienare către reconstrucție și vindecare este articulată printr-o progresie tematică clară, susținută de consecvența conceptuală a autorului și de echilibrul dintre dimensiunea estetică și cea terapeutică.

Imaginarul poetic valorifică teme precum pierderea sensului, alienarea digitală și tentația evadării prin substanțe, construind o critică implicită a societății contemporane și a mecanismelor de compensare psihologică. Metaforele surprind tensiunea dintre promisiunea iluzorie a alinării și realitatea degradantă a dependenței, conturând o experiență existențială marcată de ambivalență și fragilitate.

Dimensiunea spirituală introduce un registru suplimentar de interpretare, sugerând că procesul vindecării implică o reconectare graduală la sens și identitate, mai degrabă decât o rezolvare spectaculoasă. Trilogia poate fi citită astfel ca un traseu inițiativ, în care suferința funcționează ca element catalizator al transformării interioare.

În ansamblu, lucrarea se distinge prin coerență conceptuală și originalitate metodologică, reușind să integreze discursul poetic într-o perspectivă terapeutică și educațională relevantă. Prin această sinteză, autorul oferă un instrument de reflecție accesibil și profund, justificând interesul critic și recomandarea pentru includerea sa în circuitul cultural și academic.

Aurel Nireșteanu

Reconstrucția identitară ca act poetic

Frumos, profund și provocator, volumul domnului Traian Moldovan, confirmă altitudinea la care pot ajunge, împreunate, omenia și profesionalismul. Versurile poemelor sunt inspirate de o lume în care valorile clasice au devenit desuete sau sunt prezentate sub formă de show, de un spațiu subiectiv în care fațetele condiției umane sunt distorsionate și își pierd autenticitatea și adevăratele semnificații, de un mediu social și cultural în care ierarhiile sunt inversate, autoritatea morală este autoatribuită, iar idolii și doctrinele sunt efemere și lipsite de consistență, sub cupola egocentrismului, avidității și superficialității intelectuale. Într-o astfel de lume, conduitele adictive și-au făcut loc treptat, alături de un cortegiu de consecințe generatoare de suferință. Raporturile dintre adicții și personalitatea individuală sunt de o complexitate aparte, pe care autorul o abordează în cadrul trilogiei care cuprinde *Arhitectura Identității*, *Anatomia schimbării* și *Liturghia vindecării*. Ele confluează într-o structură poetică și personologică care surprinde și nuanțează atât atributele suferinței, cât și pe cele ale redevenirii de sine.

Poemele primei părți a trilogiei abordează raporturile dintre Sinele real și Sinele dorit, pe teritoriul delimitat de a fi și a deveni. Efectele consumului de droguri sunt conștientizate, iar subiecții își asumă vulnerabilitatea, dar și nevoia trezirii la realitate. Tragediile existențiale individuale devin provocări ale reconstruirii și recâștigării stimei de sine. Suferința ignoră resemnarea și devine astfel o călăuză pe calea reabilitării.

În societatea în care învingătorii sunt preferați înțelepților, în care datorită determinării egoiste de sine, omul uită mereu de semenii săi, în care promisiunile devin amăgiri și ambiguitatea macină cultura, tinerii pot deveni ușor victimele efectelor substanțelor psihedelice. În raporturile cu acestea, urcușurile și derapajele alternează și provoacă în permanență resursele restante individuale și capacitățile de autotranscendență, într-o evidentă „Anatomie a schimbării”. Și, într-adevăr, nimeni nu este cu adevărat pierdut, indiferent de circumstanțe.

A treia parte a volumului – ca într-o reală „Liturghie a vindecării” coalizează raporturile dintre trup și suflet, dintre durere și suferință, pe calea redescoperirii energiei reconstruirii de sine. Pe acest drum, iertarea de sine și speranța conduc pe toxicoman spre un nou fel de a fi, pe care se întâlnesc simplitatea, cunoașterea de sine și noile sensuri ale vieții redistribuite în armonie... cu un sine însuși care-și asumă propria tragedie.

Mesajul poemelor domnului Traian Moldovan este adresat publicului contemporan și subliniează forța revenirilor lumii subiective a ființelor umane, precum și pe aceea a parteneriatului dintre corp și suflet atunci când un vrăjmaș incisiv și viclan le intersectează destinul.

Într-un final plin de semnificații, autorul reliefează faptul că remanierea identitară a toxicomanilor depinde de, și în aceeași măsură „provoacă” empatia, solidaritatea și implicarea celor din jur.

UArtPress

ISBN: 978-630-6713-05-9
ISBN: 978-606-37-2982-9